

Vapaaehtoinen
pelastuspalvelu

Vapaaehtoinen pelastuspalvelu

LÄNSI-SUOMEN PIIRI TOIMINTAKERTOMUS 2020

Länsi Suomen piirin Vapepan, Pohjanmaan ja Keski-Suomen maakuntatoimikuntien yhteinen toimintakertomus.

Toimintakertomuksessa tuodaan esille koko piirin tapahtumia ja linjauksia, hälytystoimintaa sekä vuoden mittaan toteutunutta muuta Vapepan koulutus- ja harjoitustoimintaa, sekä muita huomioitavia asioita toimintavuoden varrelta.

Yleistä

Keväällä 2020 koronatilanne kuormitti ennen kaikkea SPR:n sosiaalisen hyvinvoinnin sektoria. Vapepa-resurssi pidettiin tietoisesti taustalla reservissä ja varauduttiin tukemaan muita toimijoita tarvittaessa. Koronatilanteesta johtuviin auttamistehtäviin Vapepaa tarvittiin suhteellisen vähän, Vapepan organisoimia asiointiaputehtäviä oli vuoden mittaan vain muutamalla paikkakunnalla.

Paikallistoimikunnat pääsivät harjoittelemaan niitä toimintoja, joita 2019 syksyllä kehiteltiin ja joiden sujuminen on laajan häiriötilanteen hallinnan kannalta välttämätöntä: Alueellista tiedottamista ja tilannekuvan ylläpitoa, toimintaryhmien aktivointia, kuntayhteistyötä ja yhteydenpitoa alueellisiin viranomaisiin. Kehitettävää ja opeteltavaa on edelleen, mutta vuoden mittaan nähtiin mittavasti vapaaehtoisten omatoimista aktiivisuutta ja uusia oivalluksia valmiuden kohottamiseksi joka tasolla.

Keväällä toteutettu Vapepan resurssikartoitus oli erinomainen osoitus siitä, miten sitoutunut järjestöverkosto on tilanteessa kuin tilanteessa. Tämä oli hieno vaste niille odotuksille, mitä viranomaiset Vapepaa kohtaan osoittavat. Tämä luottamus on toimintamme jatkumisen ja kehittymisen edellytys ja se syntyy vain vapaaehtoisten ja työntekijöiden yhteistyönä.

Kuntayhteistyö vauhtiin

Alueemme kunnat aktivoituivat selvittämään 3. sektorin mahdollisuuksia toimia kunnan varautumisen tukena. 2020 lopulla 6 kunnan tai kaupungin kanssa on päästy sopimus pohjaisen yhteistyön alkuun ja sovittu mm. vapaaehtoisten vakuutusturvasta ja kulukorvauksista. Usean kunnan kanssa prosessi on etenemässä samaan suuntaan lähitulevaisuudessa kun valmistaudutaan massarokotusten tukitoimiin.

Uutta näkökulmaa Vapepa-toimintaan

Kulunut vuosi muutti monella tapaa pysyvästi Vapepan toimintoja. Toimikuntien kokoukset pidettiin pääosin etäkokouksina, piirin tukiessa järjestelyjä tarvittaessa. Vapepalle järjestettiin vuoden aikana useita koronaan liittyviä tiedotustilaisuuksia etänä Teamsin kautta.

Myös operatiivista toimintaa jouduttiin pohtimaan uudelleen turvallisuuden varmistamiseksi: Mietittiin johtotilan ja johdon riittävää eristämistä, etäisyyksien huomioimista, puhtautta ja hygienia-asioita. Tärkeitä oppeja jatkoa ajatellen, oli sitten epidemiaa tai ei. Hyödyllisiä ohjeita vapaaehtoisten turvalliseen toimintaan julkaistiin useita vuoden mittaan sekä SPR:n että Vapepan toimesta.

Vapepan matkalaskutus eteni koronan vuoksi suunniteltua nopeammin kohti kokonaan sähköistä laskutusta ja paluuta paperilaskujen käyttämiseen ei enää ole.

Tilannekuvajärjestelmien vuosi

Koronatilanteen alkaessa maaliskuussa syntyi välittömästi tarve kehittää tilannekuvajärjestelmiä asiointiaputehtävien koordinoimisen tueksi. Länsi-Suomen piiri otti käyttöön oman, Lyyti-alustalle rakennetun tilannekuvakyselyn, jonka kautta kerättyä tilannekuvaa välitettiin sekä alueellisille viranomaisille, aluehallintovirastoon sekä keskustoimistoon.

Valtakunnallinen tilannekuvajärjestelmä kehitettiin myöhemmin Accenturen kanssa, jotta saatiin yhteismitallinen tilannetietoisuus epidemiaan liittyvistä tukitoimista. Saman valtakunnallisen järjestelmän kautta myös Vapepa-verkosto (paikallistoimikunnat) raportoivat alueelliset koronaan liittyvät toimet toukokuun lopusta alkaen.

Toimikuntien nostoja

Maakuntatoimikuntien kokouksiin (2 + 2 kpl) osallistui jäsenjärjestöjen sekä paikallistoimikuntien nimeämien edustajien lisäksi viranomaisia, Vapepan yhteistyökumppaneita. Keski-Suomessa maakuntatoimikunnan kokouksiin osallistui yhteensä 66 hlö, Pohjanmaalla 64 hlö.

Paikallistoimikunnat kokoontuivat vuoden aikana 15 kertaa. Vuoden tärkeimpien kokousten ajoitus onnistui entistä paremmin vuosikellon rytmissä. Elo-syyskuun aikana suunniteltiin tulevan vuoden tapahtumia sekä tuotiin hankintaesityksiä maakuntatoimikunnan käsittelyyn. Alueellisia toimintasuunnitelmia ohjasi Vapepan maakunnallinen toimintasuunnitelma, joka pohjautui edelleen valtakunnalliseen Vapepan toimintasuunnitelmaan. Kaikki paikallistoimikunnat kirjasivat kiitettävästi tapahtumia yhteiseen suunnittelukalenteriin. Alueellisia toimintasuunnitelmia käsiteltiin edelleen syksyn maakuntatoimikuntien ja vuoden viimeisissä paikallistoimikuntien kokouksissa.

Huomionosoitusten alueellinen haku toteutui aiempaa paremmin valtakunnallisen halulomakkeen kautta. Huomionosoitukset tuotiin edelleen toimikuntien kokouksiin vahvistettaviksi.

Toimikuntien puheenjohtajien ja sihteereiden syystapaamisessa käsiteltiin toiminnansuunnittelun tilannetta, rakennettiin toimintaohjekortteja tapahtumien ja koulutusten järjestämisen tueksi sekä vaihdettiin avoimesti mielipiteitä ja ajatuksia toiminnan alueellisesta kehittämisestä yhteistyön hengessä ja naapuritoimikuntaa tukien.

Webinaareja kouluttajille ja Vapepa-johtajille

Koronan vuoksi jouduttiin perumaan valtakunnallisia täydennyskoulutuspäiviä ja syksyn aikana järjestetään valmiuskouluttajille ja Vapepa-johtajille suunnattuja webinaareja, aiheina mm. johtamiskoulutukset, toimintalinjaus sekä hälytysryhmien minimivaatimukset, Ohto, SLPS-yhteistyö sekä median kanssa toimiminen.

Maakunnalliset Vapepa valmiusryhmät kokoontuivat marraskuussa työstämään ja tarkentamaan valmiuspäivystäjien toimintaohjeista.

Kohti seuraavaa vuotta

Kevät 2020 muutti monella tapaa pysyvästi Vapepan toimintoja. Jatkossa entistä useampi kokous tai palaveri järjestetään verkossa, niin alueellisesti kuin myös valtakunnallisesti. Koulutusuudistus julkaistiin alkusyksystä ja sen ensimmäiset verkkosisällöt otetaan käyttöön tiettävästi 2021 vuoden aikana.

Varautuminen massarokotukseen

Korona aiheuttaa vuonna 2021 Vapepalle massarokotukseen liittyviä tukitehtäviä. Vapaaehtoisten roolina näissä tehtävissä on asiakkaiden ja ajoneuvojen liikumisen ohjausta rokotuspaikalla, opastusta ja neuvontaa. Piiri on varautunut koordinoimaan koko toiminta-alueensa rokotusten tukitoimintaa ja tukemaan paikallisia vapaaehtoistoimijoita. Marraskuussa 2020 yhteistoimintaa terveysviranomaisten kanssa harjoiteltiin Kurikassa influenssarokotusten yhteydessä.

Vapepan valtakunnallinen koulutusuudistus

Vapepan keskustoimikunta vahvisti syksyllä Vapepan uuden koulutustoimintaohjeen. Ohjeessa on määritelty nykyisten valtakunnallisten kurssiohjelmien mukaiset sisällöt, tavoitteet ja tuntimäärät. Länsi-Suomen piirin alueella uusi koulutustoimintaohje ja sen sisällöt otetaan käyttöön heti kun koulutustoiminta pääsee jälleen kunnolla käyntiin. Mahdolliset kurssisisältöihin tarvittavat alueelliset tarkennukset sovitaan piirin vastuukouluttajien kanssa.

EEC (Emergency Evacuation Center) -yksiköt piirin alueelle

SPR:n Kalkun logistiikkakeskus varusti alueellemme 2 evakuoituyksikköä (peräkärry, teltat ja varusteet), joka sijoitettiin viranomaisvasteeseen yhteistyössä Keski-Suomen pelastuslaitoksen ja Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin kanssa Äänekoskelle ja Kurikkaan.

Yksiköt on tarkoitettu tukemaan pelastustoimintaa esimerkiksi suuronnettomuuksissa, mutta ovat tietyn ehdoin myös järjestöverkoston vapaaehtoisten omassa koulutus- tai harjoituskäytössä. EEC-koulutusten yhteydessä perehdyttiin vapaaehtoisia tukemaan viranomaisia EEC-yksikön käyttöönotossa ja vapaaehtoisista koottiin maakunnalliset hälytysryhmät Keski-Suomeen ja Pohjanmaalle

Hälytystoiminta

Hälytystoiminnan osalta on nähtävissä edelleen ensihuoltotehtävien lisääntyminen. Sosiaaliviranomaiset ottivat käyttöön maakunnalliset hälytysnumerot aiempaa kattavammin koko piirin alueella. Syksyn influenssarokotusten tukitehtävät ja koronaan liittyvät asiointiaputehtävät nostivat auttajien ja autettujen määrää edellisistä vuosista merkittävästi. Kaikki Krista-päivystysvaihteeseen tulleet tukipyynnöt raportoitiin Ohto-järjestelmään.

Länsi-Suomen piiri:

- Etsintä/katoaminen 36
  - Ensihuoltotehtävät 18
  - Suuronnettomuus 3
  - Muu auttamistilanne 8
  - Henkinen tuki 3
  - Valmiushälytys 7
  - **Tehtävät yhteensä 75**
-
- Vapaaehtoisia auttajia yht. 1127
  - Autettuja 2033
  - Vapepan työtunnit yht. 4279 h

Keski-Suomen päivystäjät vastasivat viranomaisten tukipyyntöihin yhteensä 48 kertaa. Näistä 23 tehtävää liittyi eksymiseen tai katoamiseen, 13 ensihuollon tehtäviin sekä 5 muihin auttamistilanteisiin. Suuronnettomuushälytyksiä oli 3, jotka liittyivät Jyväskylän senioritalon tulipaloon heinäkuussa 2020. Valmiushälytyksiä, joihin ei liittynyt auttamistoimintaa oli 4 kpl.

Pohjanmaan päivystäjät vastasivat viranomaisten tukipyyntöihin yhteensä 27 kertaa. Näistä etsintähälytyksiä oli 13, ensihuoltotehtäviä 5, henkisen tuen tehtäviä 3 sekä 3 muuta auttamistilannetta. Valmiushälytyksiä, joihin ei liittynyt auttamistoimintaa oli 3 kpl.

Kaikki hälytystoiminta raportoitiin OHTO-järjestelmään, koulutus- ja harjoitustoiminta kirjattiin edellisen vuoden malliin koko piirin alueella yhteiselle lomakkeelle keskustuomiston ohjeiden mukaisesti.

Hälytystoiminnan tuotto 2020

Hälytystoiminnan tuottoina (hälytyskorvaus sekä matka- ja muonituskorvaukset) Keski-Suomessa kirjattiin **18 325,71 €** ja tilikauden ylijäämä **6 201,48 €**.

Pohjanmaalla hälytystoiminnan tuottoja kertyi **8 415,69 €** ja tilikauden ylijäämä **3 126,31 €**.

Hälytyskorvauksilla hankittiin maakuntatoimikuntien päätöksillä mm. viestivälineitä ja muuta hälytystoimintaa tukevaa välineistöä.

Vapepan koulutus ja harjoitustoiminta

Vapepan suunniteltu koulutus- ja harjoitustoiminta oli jatkuvan muutoksen ja epävarmuuden alla lähes koko vuoden. Monia suunniteltuja tapahtumia peruttiin tai siirrettiin, toisaalta etäkoulutukset ja webinaarit muotoituivat pysyväksi osaksi koulutustoimintaa. **Vapepan harjoitus-, koulutus-, ja kokoustapahtumia piirin alueella järjestettiin yhteensä 116 kpl.**

Länsi-Suomen piiri:

• Peruskurssit	8	(Etsintä, ensihuolto, viesti)
• Muut koulutukset	16	(Paikallistoimikuntien, sihteeri-, Krista-, EEC-, johtoryhmätoimija- Ohto-, valmiuspäivystäjä-, alueellisen varautumisen sekä tilannekuvajärjestelmien koulutuksia)
• Harjoitukset	7	(Etsintä-, viesti-, ja muita harjoituksia)
• Vapepa esittelyt	38	(Vapepa Infot, muut esittelyt)
• Kokoukset	40	(Toimikuntien kokoukset ja muut kokoukset, esim. korona-infot)
• Muu toiminta	7	
• Tapahtumat yhteensä	116	
• Osallistujia yhteensä	3263	(Osallistujat ja toimitsijat)
• Tapahtumien kesto yht.	419 h	

